

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

УДК 8(497)

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДУБРОВНИКА ПЕРІОДУ XIV–XVIII СТОЛІТТЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ІСТОРИЧНИХ УМОВ

Гурська М.Б.

Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника
Музична школа Ястребарско, Хорватія

Стаття допомагає детально проаналізувати процес розвитку музичного мистецтва міста Дубровник (Хорватія). Період, запропонований автором до розгляду, є важливим не тільки для розвитку музичного мистецтва окремо локалізованої території, а й цілої держави. В статті чітко виділяються окремі аспекти для підтвердження даної констатації. Культура Дубровника являється важливою складовою загальної культури Хорватії. Детально звернувши увагу на окремі нюанси процесу розвитку музичного мистецтва Дубровника стає можливим ясніше розуміння елементів загальної проблематики стосовно музичного мистецтва Хорватії.

Ключові слова: Дубровник, музикант, капела, етап, мистецтво, культура, розвиток, творчість, століття.

Постановка проблеми. Оскільки Дубровник для Хорватії являється одним з найважливіших середовищ в культурному та архітектурному аспектах, культура Дубровника, безперечно, заслуговує на поглиблений аналіз. З огляду на специфіку розвитку музичного мистецтва Дубровника, яка тісно пов'язана зі специфікою історіографічних умов, Дубровник є перлиною загальнохорватської культури. Саме цю констатацію автор пропонує до розгляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на обмежену кількість існуючого матеріалу, який міг би допомогти повністю освітлити обрану автором до розгляду проблему, на шляху до поставленої цілі обрані були відповідні джерела, що дозволяли своїм змістом та науковим підходом базуватись на опубліковані факти. До вибору джерел для доступу до необхідної інформації автор старалась підійти грамотно та фундаментально. Особливо цікавою для автора стала книга Razzi S. «Povijest Dubrovnika iz 1588» / S. Razzi / s talijanskoga preveli Iva Grgić i Stjepan Krsić, predgovor i zaključni osvrt napisao Stjepan Krsić. – Dubrovnik: Matica hrvatska – Ogranak Dubrovnik, 2011.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Оскільки в своїй цілості загальна проблема залишається вирішеною не до кінця, невирішених раніше її частин існує досить багато. Однією з таких частин являється питання розвитку музичної культури Дубровника в період появи фламандської музичної культури (1425). Також цікавим для вивчення залишається період XVI–XVII ст. Авторських задачею було продовження досліджень на дану тематику.

Мета статті. Способом детального аналізу процесу розвитку музичного мистецтва Дубровника запропонованого періоду автор намагається висвітлити шлях до поглибленого розуміння процесу розвитку музичного мистецтва Хорватії, як проблематики в більш конкретизованому її варіанті. Існує глибоке переконання автора в необхідності висвітлювання даної тематики для роз-

витку зацікавлення та бажання її поглибленого вивчення, оскільки дана тема важлива, але недостатньо розкрита для світової музикології.

Виклад основного матеріалу. У процесі поглибленого вивчення розвитку музичного мистецтва Хорватії стає зрозумілим вагомий вплив на цей процес музичного мистецтва Дубровника, як одного з найважливіших середовищ в культурному та архітектурному аспекті.

Заснований у ранньому Середньовіччі, Дубровник активно розвивався та адміністративно поширював свої границі. В результаті було створене місто-держава, як унікальне історіографічне явище на узбережжі, що знаходилось між Бокотторською та Неретванською протоками.

Уже від XIV століття Дубровник мав усі ознаки сучасної державності. Історію Дубровника можна поділити на чотири етапи:

1. Візантійський – від VII ст. до 1205 року.
2. Венеціанський – 1205–1358 роки.
3. Хорватсько-угорський – 1358–1526 роки.
4. Турецький – 1526–1808 роки.

Як видно з самих назв вказаних етапів, Дубровник протягом багатьох століть мав «верховного покровителя», тим не менше така своєрідна залежність завжди була для Дубровника символічною, оскільки, незважаючи на перешкоди, це місто-держава кожен раз зуміло зберегти свою самостійність та незалежність. Винятком міг би вважатись єдино Венеціанський етап, оскільки тільки в цей період свобода була частково обмеженою в економічному та політичному плані.

Під час завойовницьких війн Турецького царства Дубровнику вдавалось підтримувати нейтральну позицію і в такий спосіб відстояти свою незалежність, яка була втрачена в 1808 році під час завойовницьких походів Наполеона. Зручне географічне положення Дубровника давало можливість для створення сприятливих умов, в яких місто-держава могло функціонувати як найважливіший, а в деяких моментах і як єдиний торговельно-економічний осередок Балкану.

Йдеться про вкрай важливий факт для розвитку держави – посередництво в торгівельних стосунках між Сходом і Заходом. Цілком логічним в таких умовах був успішний економічний розвиток та високий добробут населення, що в свою чергу значно посприяло розвитку культури та мистецтва Дубровника.

У цих історіографічних умовах розвивалось і музичне мистецтво Дубровника, яке, на жаль, залишилось недостатньо глибоко вивченим. Справа в тому, що музикологія як наука, розвивалась в Хорватії набагато повільніше, ніж в інших європейських державах, а нотні приклади, як основа вивчення музичних творів старовинних композиторів Дубровника, втрачені майже всі в катастрофічному землетрусі в 1667 році.

Незважаючи на ці фактори, все ж існують загальні дані про «князівську капелу», яка була організована на початку XIV століття та про розвиток сакральної музики. Будучи створеною в формі малого ансамблю, «князівська капела» до XVIII ст. досягнула оркестрового масштабу.

Першими музикантами «князівської капели» були так звані *zduga*, музиканти-трубачі, які виразним звуком труби звертали увагу міського населення на відповідну подію. Відомі дані про першого *zduga*-трубача *Matheusa*.

Ім'я *zduga Matheusa* вперше згадується 17.08.1301 року, коли звуком труби було привернено увагу до моменту оголошення якогось важливого рішення. 11 січня 1302 року було винесене рішення про підняття заробітної платні *Matheusu Prесо* за гру на трубі «вдень, вночі і коли буде потрібно» (переклад – авт.). Цим кроком було покладено початок до подальшого розвитку професійної музичної культури в Дубровнику. Так, рішенням від 28.02.1302 року на будову у сусідні села *Breno, Bellen, Stivaca, Vergato, Malce, Jancheto, Umbla, Palice* було прийнято на службу ще вісім трубачів. Трубою повинен був оголошуватись початок та закінчення робіт. В такий спосіб дев'ятеро трубачів мали можливість розвивати свої мистецькі здібності та об'єднуватись в єдине музичне тіло. Починаючи з другої половини XIV ст. в Дубровнику працюють німецькі музиканти. На основі деяких архівних даних Дубровника можна зробити висновок, що німецькі музиканти тут працювали значно раніше, ніж навіть у Флоренції, де згадки про них з'являються тільки з середини XV ст. Від 1378 до 1558 років в Дубровнику працювало біля десяти музикантів. Ось імена деяких з них: *Helias Theutonikus, Juanis Theutonikus, Radasinus Theutonikus, Peterchinus Allemanus, Pater Noster de Prussa, Petrus de Colonia, Matheus de Zanpizolo, Petrus Germanus*. Наприкінці XIV ст. зустрічаються хорватські імена музикантів *Jurech de Brinn* (хорв. *Brinje*) і *Bencho Ivanissevich*, що в подальшому розвитку діяльності «князівської капели» стане частим явищем. У першій половині XV ст. в Дубровнику працювало двоє музикантів-греків: *Theodorus* і *Johannes de Arta*. У XV ст. з розвитком музичного мистецтва в Дубровнику не вистачало професійних музикантів. Сенат прийняв рішення про пошуки необхідних кадрів в місті *Senj* (Хорватія) та в місті *Любляна* (Словенія).

В цей же час в Дубровнику починає розвиватись фламандська музична культура. Перша

згадка про фламандського майстра з'являється в 1425 році. На службу прийнято *Gallusa Piffarusa*.

Також в архівних документах зустрічається хорватське і латинське ім'я другого фламандського майстра – *Andreas* або *Andruscus Budin* (*Bruevich, de Bruggis, Francigena, de Flandria*), що працює в Дубровнику від 1440 року.

Цікавою особистістю в музичних колах Дубровника був *Petrus Bogon*, прийнятий на службу в 1449 році з Бургундського двору. Сам факт, що в Дубровник був запрошений музикант з найбільш вагомим в культурному плані європейського двору, дає можливість зробити висновок про ідентичність європейських музичних уподобань з музичними уподобаннями Дубровника.

У кінці XVII ст. придворні музиканти були поділені на оркестр та банду. «Князівська капела» стала оркестром, а роль музичного оформлення різноманітних придворних подій взяла на себе банда. Таким чином капела виконувала серйозну симфонічну музику, а банда – святкові марші та популярну музику.

Складним етапом для розвитку Хорватії як в політичному, так і соціальному аспекті виявився період XVI ст. Північна територія виснажувалась боротьбою за владу. Велика частина Хорватії була під турецьким ярмом, південь – під владою Венеції, яка тривала до XVIII ст.

Все це негативно вплинуло на культурне життя цієї роз'єднаної держави. Особливо обідніла вона на території, яка терпіла турецьку навалу. У центральній частині країни також було складно отримати повноцінне культурне життя. Тільки південь виявився найстійкішим, оскільки Дубровник залишався самостійною республікою. Високо розвинене літературне мистецтво в Дубровнику ясно показувало, що при наявності більшої свободи і політичної незалежності і в інших регіонах держави культура могла б активно розвиватись. На жаль, кількість знайдених музичних творів композиторів того часу в порівнянні з творчістю літераторів, художників, скульпторів набагато скромніша. Відколи Дубровник розірвав зв'язок з Венецією, почався його стрімкий розвиток у різноманітних сферах: економічній (розвиток торгівлі), літературній, художній, музичній, науковій (філософія, математика, фізика, астрономія). Дубровник створює дипломатичні зв'язки з більшістю європейських держав. Цих декілька десятиліть розвитку сміливо можемо назвати «золотим віком» культури Дубровника, але він буде різко перерваний фатальним землетрусом у 1667 році. Існують дані з 1588 року про святкування *sv. Vlaha* – покровителя Дубровника, яке завжди супроводжувалось хоральними псалмами та багатоголосним співом. Під час свята в місті лунала музика. Для цього задіяні були професійні музиканти, які повинні були співати псалми та антифони, а особливий гімн на честь *sv. Vlaha* виконувався багатоголосно. Спів супроводжувався органом, флейтами, трубами, корнетами. У катедральному соборі на честь *sv. Vlaha* співали монахи. Значну роль в культурному житті Дубровника відігравав театр. Найдавнішою виставою вважається «Посвячення Авраама» автора *M. Vetranova* (1546), але цілком вірогідно, що вистави відбувались і раніше. У виставах (комедіях, трагедіях) часто використовув-

вались музичні номери: танці, спів, виконання на музичних інструментах. Тут яскраво відчувався вплив італійської культури.

В Дубровнику світська музика зароджувалась разом з лірикою трубадурів: Š. Menčetića, D. Držića та ін. Їхню поезію важко уявити без музичного супроводу. Подібно до деяких форм італійської лірики тих часів (*strambotti*, *rispetti* та ін.), цю поезію виконували у супроводі лютні. Важливо нагадати маловідомий факт про те, що Marin Držić теж був органістом катедри в Дубровнику та володів багатьма музичними інструментами. Описуючи свою подорож на схід в 1575 році, Jacopo Sorranzo (o. Mlet) стверджує, що на той час в Дубровнику було багато чудових музикантів («*molti sono ottimi musici*). Про деяких з них існують цікаві відомості. Найбільш доступні дані маємо про Brugnoli, Temparičića і Babića [8, с. 113–115].

Sekundo (Secondo) Brugnoli являється нащадком аристократів з Італії. Вперше його ім'я згадується в хроніках з 1451 року [4, с. 311]. Перший член сімейства Brugnoli переселився в Дубровник з Флоренції в 1428 році. Sekundo народився в Дубровнику після 1528 року. Музика завжди приваблювала молодого хлопця, але перевагу він надав морській торгівлі. Одного разу, подорожуючи в Англію, Sekundo потрапив в полон до гусарів і батьки змушені були викупити його позикою від влади. Після повернення хлопець одружився, та дружина невдовзі померла, а Secondo став священником. Як духовник метрополітанської церкви Secondo мав змогу посвятитись музиці, любов до якої збереглась в його серці протягом цілого життя. Brugnoli співав під супровід лютні чи чембало, писав пісні. Відомі його багатоголосні обробки церковних гімнів. Sekundo Brugnoli написав також підручник хорального співу, де пояснено, коли і як потрібно використовувати хоральний чи фігуральний спів. Вже після його смерті, на початку XVII ст., знайшлося декілька томів наспівів авторства Secondo Brugnoli, які були призначені для церковних обрядів.

У XVIII ст. політичні перспективи на хорватському узбережжі не зазнали значних змін. Далмація до кінця століття залишалась під млетською владою. Дубровник продовжував залишатись незалежним. Але, не дивлячись на це, його культурний розвиток сповільнився.

У цей час вплив іноземних течій стає дедалі інтенсивнішим. Разом з давніми культурними зв'язками з Італією з'являються нові – з Францією. На жаль, ці зв'язки не завжди мали позитивний вплив на культурний розвиток Дубровника, оскільки відчувалась інвазія не лише якісних в художньому плані творів, а й слабких, низькопробних, для яких теж знаходилося місце в тодішньому культурному середовищі.

Французький консул La Maigrea, описуючи ситуацію в літературі, відмітив, що дубровчани багато читають французької літератури, але «читають без розбору, без смаку і безплідно», «твори французьких письменників не мали ніякого важливого культурного чи літературного впливу в Дубровнику» (переклад – авт.) [6, с. 312].

Хоча Дубровник в останньому столітті своєї незалежності знаходиться в декадентному періоді, все ж необхідно відмітити, що в порівнянні

з Далмацією він є значно розвиненішим в культурному плані. Сплітчанин Julije Bajamonti з відчаєм писав своєму товарищу Albertu Fortisu, що в далматинському середовищі важко знаходить однодумців. Дубровник для Bajamonti був взірцем. У своєму творі «*Pohvala Dubrovniku*» Bajamonti з жалем порівнює Далмацію з Дубровником.

Як і ціла Європа того часу, Дубровник приймає музикантів з Італії, які поселяються там та створюють свої сім'ї. В музичному житті Дубровника XVIII ст. кількість активних музикантів зростає, потрібні були музиканти для духового (так звана «*banda del principe*») та оркестрового складу. «*Banda*» виконувала в основному марші, які являлись музичним супроводом для князя, а оркестр – «*orchestra del Rettore*» – виконував технічно складні композиції.

Співвідношення технічної складності композицій, що виконувались «*banda del principe*» та «*orchestra del rettore*» ясно можна побачити з одного атестату, виданого вчителем музики, гобоїстом М. Pucić своєму учневі: «...запевняю, що Nikola Radmili може виконувати на гобої всі марші, які за звичаєм виконуються перед його ексцеленцією Ректором... а скоро буде здатний якісно виконувати сонати та інші твори, які за звичаєм виконуються в оркестрі його ексцеленції Ректора» (переклад – авт.) [3, с. 352].

В обов'язки оркестру входили концерти два рази на місяць. Музичні інструменти найчастіше замовлялись в Італії. Важливо відмітити, що влада Дубровника активно піклувалась про талановиту молодь. Молодих людей, які мали бажання здобути музичну освіту відправляли на навчання в *Napulj*. Так, наприклад, молодий студент Marin Santoro за державний коштом навчався за кордоном органному мистецтву. Катедральна церква Дубровника теж мала свій оркестр, свого капелюка та органіста.

На відміну від недостатньої кількості збережених даних з періоду від XVIII ст. про музичний театр Дубровника, музичних творів з того періоду збережено досить багато. Більшість зберігається в монастирі *Male braće*. Одним з музикантів, чия активність припадає на даний час, являється священник, автор латинського, італійського та хорватського словників Đorđe Mattei (1675–1728).

Đorđe Mattei народився в Дубровнику, помер в Римі. Для музичної культури його діяльність являється визначною в декількох аспектах, оскільки окрім пісенної композиторської діяльності Đorđe Mattei першим почав збирати народні пісні – мелодії та тексти.

Серед видатних імен пісенної культури Дубровника знаємо також ім'я Vladislava Mančetića (1700–1748) – чембаліста та композитора, що написав популярні в Дубровнику сватовські пісні.

У другій половині XVIII ст. та першій половині XIX ст. в культурному житті Дубровника активно функціонує родина Sorkočević-Sorgo. Їхній важливий внесок в розвиток музичного мистецтва Дубровника став відомим тільки після 1953 року, коли були знайдені твори членів родини в архіві монастиря *Male braće*.

Найстаршим музикантом з родини Sorkočević був Luka Sorkočević (1734–1789). Luka Sorkočević являється одним з найбільш відомих старовин-

них хорватських композиторів і є автором багатьох відомих творів, таких як перші хорватські симфонії. Сім його симфоній (деколи восьмою вважається увертюра з 1754 року, написана для смичкових та двох гобоїв) – це справжній бісер в старовинній хорватській музиці.

Luka Sorkočević навчався музиці в Дубровнику та Римі. В Дубровнику вчителем контрапункту Luke Sorkočevića від 1754 року був диригент G.A. Valente. У Римі від 1757 року його вчителем фуґи та композиції був італійський композитор Rinaldo da Capua. Вийд 1763 року L. Sorkočević в Дубровнику являється членом Velikog vijeća. Будучи винятково освіченим, L. Sorkočević (а пізніше і його син Antun), як дипломат, заступав Республіку Дубровник на переговорах з Францією в 1776 році та в Відні 1781-1782 років.

Luka Sorkočević любив та цінував музичне мистецтво. В своєму палаці в Дубровнику та в літніх резиденціях в Gruzі та в Rijeci Dubrovačkoj організував з братом Miho літературні академії та концерти. В архіві монастиря Male braće збережено деякі симфонії Luke Sorkočevića, соната для скрипки та фортепіано, декілька фортепіанних творів, вокальних композицій («Canzone slava» для голосу та ф-но). Незважаючи на те, що були написані рукою аматора, твори Luke Sorkočevića мають відповідну мистецьку цінність. Його симфонії являються першими хорватськими симфоніями, оскільки під час їхнього написання ця крупна оркестрова форма лише починала набувати свого дефінітивного обліку. Цікаво, що будучи тільки на два роки молодшим від J. Haydna, Sorkočević не знайшов для себе взірця у видатних симфоніях великого метра. Твори Luke Sorkočevića були написані швидше під впливом італійської опери. Симфонії Sorkočevića короткі, деякі з них тривають лише 12 хвилин. Частини побудовані на одній темі. В оркестрі зустрічаємо струнний ансамбль, деколи гобой та валторну. Головну тему виконують перші скрипки, другі скрипки часто звучать в унісон, в октаву або в терцію. Альти, віолончелі та контрабаси функціонують як супроводжуючі інструменти. Слід нагадати, що Luka Sorkočević в своїй композиторській активності був обмежений локальними виконавськими можливостями. І все ж симфонії Luke Sorkočevića яскраво представляють тогочасний європейський стиль рококо з його простою та ясною мелодичною лінією, яка значно спростила музичну мову Європи.

Яскрава мелодична думка з супроводом знайшла відображення в симфоніях Luke Sorkočevića та стала послідовницею важких поліфонічних структур пізнього бароко. Симфонії були професійно відредаговані та видані S. Šulekom. У ви-

данні симфонії запропоновані в двох варіантах – оригінальному та відредагованому. Таким чином, можна легко порівняти редакцію з оригінальним задумом. Редакція професіонала S. Šuleka допомагає яскраво розкрити першопочатковий задум симфоній L. Sorkočevića, доповнює їх, особливо в плані оркестровки, яка в оригінальному варіанті не є ідеальною та являється швидше роботою талановитого аматора, ніж професіонала. Син Luke Sorkočevića Antun теж з дитинства любив музику. Будучи освіченим, інтелектуально розвиненим, ерудованим та надзвичайно культурним, Antun Sorkočević володів багатьма європейськими мовами, зокрема французькою, яку любив найбільше [1, с. 128]. Першим вчителем музики Antuna був батько, пізніше хлопець навчався в Римі(1789-1791), в Дубровнику та в Спліті.

В Спліті його вчителем був Julije Bajamonti. Саме йому Antun присвятив свій твір «Tantum ergo», який підписав «як учень своєму вчителю» (переклад – авт). У Римі, крім музики, вивчав історію та літературу в Католицькому університеті. Antun Sorkočević володів багатьма європейськими мовами, зокрема французькою, яку любив найбільше. Франція відіграла важливу роль в житті Sorkočevića-молодшого. Французька література, мистецтво та наука були особливо цікавими Antunu. Існує велика кількість культурно-історичних праць на французькій мові, виданих в Парижі. З огляду на обмеженість музичної освіти Antun Sorkočević вважається швидше талановитим аматором, ніж професіоналом, тому композитору не завжди вдавалося з легкістю побороти технічні перешкоди, що з'являлись на його творчому шляху. Недостатність професіоналізму особливо відчувається, коли йдеться про цілісність форми музичного твору. І все ж, незважаючи на перешкоди, творчість талановитого митця Antuna Sorkočevića залишила яскравий слід в розвитку музичного мистецтва Дубровника.

Висновки і пропозиції. В процесі поглибленого вивчення розвитку музичного мистецтва Хорватії стає зрозумілою вагомість впливу на цей процес саме музичного мистецтва Дубровника. Безперечно, культура Дубровника є невід'ємною частиною загальної культури Хорватії, її вагомим пластом. Охопивши більш детально процес розвитку музичного мистецтва Дубровника періоду XIV-XVIII ст. та висвітливши деякі тогочасні історичні нюанси, стає можливим ясніше розуміння загальної проблематики стосовно процесу розвитку музичного мистецтва Хорватії. Пропозицією автора являється подальше поглиблене вивчення процесу розвитку музичного мистецтва Дубровника протягом століть для розв'язання та ясного розуміння всіх аспектів запропонованої проблематики.

Список літератури:

1. Andreis J. Povijest glazbe / J.Andreis. – Knj. 4. – Zagreb, 1989. – S. 128.
2. Andreis J., Cvetko D., Durić-Klain St. Historijski razvoj muzičke kulture u Jugoslaviji / J.Andreis, D. Cvetko, St. Durić-Klain. – Zagreb: Skolska knjiga, 1962.
3. Beritić L. Urbanistički razvitak Dubrovnika / L. Beritić. – Zagreb, 1958. – S. 352.
4. Chronika Ragusina Junii Resti, monumenta spectantia hist. Slav. merid. – Vol. XXV. – Zagrabiae, 1893. – S. 31.
5. Demović M. Hrvatska glazba u Dubrovniku / M. Demović. – Članak, Zagreb, 1992.
6. Kombol M. Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda. 2nd ed / M. Kombol. – Zagreb, 1961.
7. Matković P. Dnevnici o putovanju mletačkih poslanstava u Carigrad, osobito Jakova Sorance od g. 1581 i Pavla Kontarina od g. 1580 / Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, knj. 124 / P. Matković. – Zagreb, 1895.

8. Posinković A. Sekundi Brugnoli, dubrovački glazbenik u XVI vijeku, Sv. Cecilija XII / A. Posinković. – Zagreb, 1918. – Sv. IV. – S. 113–115.
9. Razzi S. Povijest Dubrovnika iz 1588 / S. Razzi / s talijanskoga preveli Iva Grgić i Stjepan Krasić, predgovor i zaključni osvrt napisao Stjepan Krasić. – Dubrovnik: Matica hrvatska-Ogranak Dubrovnik, 2011.

Гурская М.Б.

Прикарпатский национальный университет имени В. Стефаника,
Музыкальная школа Ястребарско, Хорватия

**ОБЩИЙ ОБЗОР ПРОЦЕССА РАЗВИТИЯ МУЗЫКАЛЬНОГО
ИСКУССТВА ДУБРОВНИКА ПЕРИОДА XIV–XVIII ВЕКА
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ИСТОРИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ****Аннотация**

Статья помогает детально проанализировать процесс развития музыкального искусства города Дубровник (Хорватия). Период, предложенный автором к изучению является важным не только для развития музыкального искусства отдельно локализованной территории, а государства в целом. В статье четко выделены отдельные аспекты для подтверждения данной констатации. Культура Дубровника является важной составляющей общей культуры Хорватии. Детально обратив внимание на отдельные нюансы процесса развития музыкального искусства Дубровника представляется возможным понимание элементов общей проблематики касательно музыкального искусства Хорватии.

Ключевые слова: Дубровник, музыкант, капелла, этап, искусство, культура, развитие, творчество, столетие.

Gourska M.B.

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Music School Jasrebarsko, Croatia

**GENERAL REVIEW OF THE DEVELOPMENT PROCES
OF THE MUSICAL ART IN DUBROVNIK IN THE PERIOD
OF XIV–XVIII CENTURY THROUGH THE PRISM OF HISTORICAL TERMS****Summary**

The article helps to analyze in detail the process of development of musical art in the city of Dubrovnik (Croatia). The period proposed by the author for consideration is important not only for the development of musical art of a separately localized territory, but also for the whole state. The article clearly identifies certain aspects for confirmation of this statement. The culture of Dubrovnik is an important component of the whole Croatian culture. In detail paying attention to the individual nuances of the development process of the musical art in Dubrovnik contributest to the clearer understanding of the elements that form an general issue in relation to the musical art of Croatia

Keywords: Dubrovnik, musician, chapel, stage, art, culture, development, creativity, century.